

ØKOKRIM

Financial Intelligence Unit

Årsrapport 2024

Financial Intelligence Unit
Norway

Forord

Inge Svae-Grotli
fungerende HoFIU

Den sikkerhetspolitiske situasjonen er varig endret. Utviklingen de siste årene har vist hvordan krig, konflikter og geopolitiske forhold i stor grad påvirker vår egen hverdag hjemme i Norge. Et komplekst og sammensatt trusselbilde setter store krav til både offentlig og private virksomheter for å se skillet mellom kriminalitet, fremmede staters virkemiddelbruk, eller en sammenblanding av disse. I tiden fremover er det avgjørende at vi følger utviklingen nøye og evner å tilpasse vår egen trussel- og risiko-forståelse basert på det som skjer i verden rundt oss.

Gjennom 2024 har FIUen viet stor oppmerksomhet til blant annet profesjonelle tilretteleggere og kriminelle nettverk. Innsatsen skal intensiveres i 2025, blant annet gjennom den nasjonale forsterkede innsatsen mot kriminelle nettverk. De kriminelle nettverkene operer på tvers av landegrensene, og ifølge Europol har trusselen fra organisering kriminalitet aldri vært høyere i Europa. Det gjenspeiles i både politiets og økokrims trusselvurderinger knyttet til hjemlige forhold.

FIUen har hatt en betydelig økning i informasjon om mistenkelige forhold de siste årene. Med dagens teknologi krever informasjonsbehandlingen mye manuelt arbeid. Det fører blant annet til et forhøyet nivå av restanser og utfordringer knyttet til prioriteringer. Samtidig forventer vi at trenden med økt informasjonstilfang vil vedvare i årene som kommer. Det tvinger frem modernisering av både teknologiske løsninger og arbeidsprosesser. Som svar på utfordringene er det bevilget midler til teknologiutvikling, korrupsjonssatsing, styrket inndragning og tiltak som skal bidra til økt bruk av informasjon fra FIUen i politidistriktene. Målet med teknologisatsingen er en arbeidshverdag der FIUen i større grad kan bruke ressurser på kunnskapsproduksjon som grunnlag for beslutningsstøtte, og at IT-verktøyene støtter økt grad av automatiske prosesser og forbedret arbeidsflyt for analytikere og saksbehandlere. I 2025 styrkes kapasiteten til FIUen med flere nye ansatte. De samlede investeringene i personell, teknologi og forbedringer i arbeidsprosesser setter oss i stand til forbedret måloppnåelse.

Et mer komplekst og sammensatt kriminalitetsbilde gjør samarbeid, i og utenfor, FIUen til en kritisk suksessfaktor i bekjempelsen av hvitvasking og terrorfinansiering. I 2024 så vi en rekke positive ringvirkninger av slikt samarbeid. De nordiske FIUene publiserte rapporter som beskrev nåsituasjonen og utfordringer som er felles på tvers av landegrensene.

Formålet var å styrke rapporteringspliktiges og offentlig aktørers evne til å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering gjennom økt kunnskap som grunnlag for treffsikre tiltak. Gjennom 2024 har vi også styrket vårt samarbeid med andre deler av politietaten og andre sentrale offentlige kontrollmyndigheter gjennom hospitering. I 2025 har vi hospitanter fra Kripos som skal jobbe sammen med FIUen i saker knyttet til internettrelaterte overgrep mot barn, og fra Finanstilsynet vil to hospitanter jobbe for å effektivisere og strukturere informasjonsdelingen.

Jeg vil benytte anledningen til å rette en stor takk til alle våre samarbeidspartnere og støttespillere for deres innsats, engasjement og bidrag gjennom 2024. Det er gjennom felles innsats vi har oppnådd viktige milepæler og styrket totalforsvaret mot økonomisk kriminalitet. Samarbeid var og er en suksessfaktor i kampen mot hvitvasking og terrorfinansiering. Når vi nå ser fremover i 2025, står vi foran nye muligheter og utfordringer. Det kreves målrettet og samordnet innsats fra en rekke offentlige og private aktører for å forebygge og få bukt med den økonomiske kriminaliteten. Vi ser frem til et 2025 fylt med utvikling og sterke partnerskap – og vi gleder oss til å lede an i dette arbeidet.

Innhold

Del 1:

Produksjon og aktiviteter i 2024

Produksjon	10
Aktiviteter	14
Nasjonalt og internasjonalt samarbeid	15

Del 2:

Hvitvasking og terrorfinansiering

Hvitvasking	20
Terrorfinansiering	25

Del 3:

Statistikk og publikasjoner

Rapporteringstid	29
Grunnlagskoder	29
Hvem blir rapportert?	32
Publikasjoner i 2024	34

Formål med rapporten

Med denne årsrapporten ønsker vi å gi et innblikk i FIUs produksjon og aktiviteter gjennom 2024, slik at de rapporteringspliktige kan få innsikt i hvordan MT-rapportene deres blir brukt videre.

Rapporten består av tre deler: Del 1 gir et innblikk i hvordan informasjonen vi mottar, blir formidlet videre. Del 2 viser noen identifiserte utviklingstrekk basert på våre undersøkelser og analyser. Del 3 viser objektiv statistikk basert på MT-rapporter.

Informasjonsgrunnlaget i årsrapporten består av mottatte MT-rapporter samt informasjon fra våre internasjonale samarbeidspartnere i 2024. Rapporten tar kun for seg utvalgte områder som FIU anser som sentrale og relevante, og er dermed ikke uttømmende. Det gjøres oppmerksom på at deler av datagrunnlaget endrer seg gjennom året grunnet lovpålagt sletting, mulige feilregistreringer og oppdateringer.

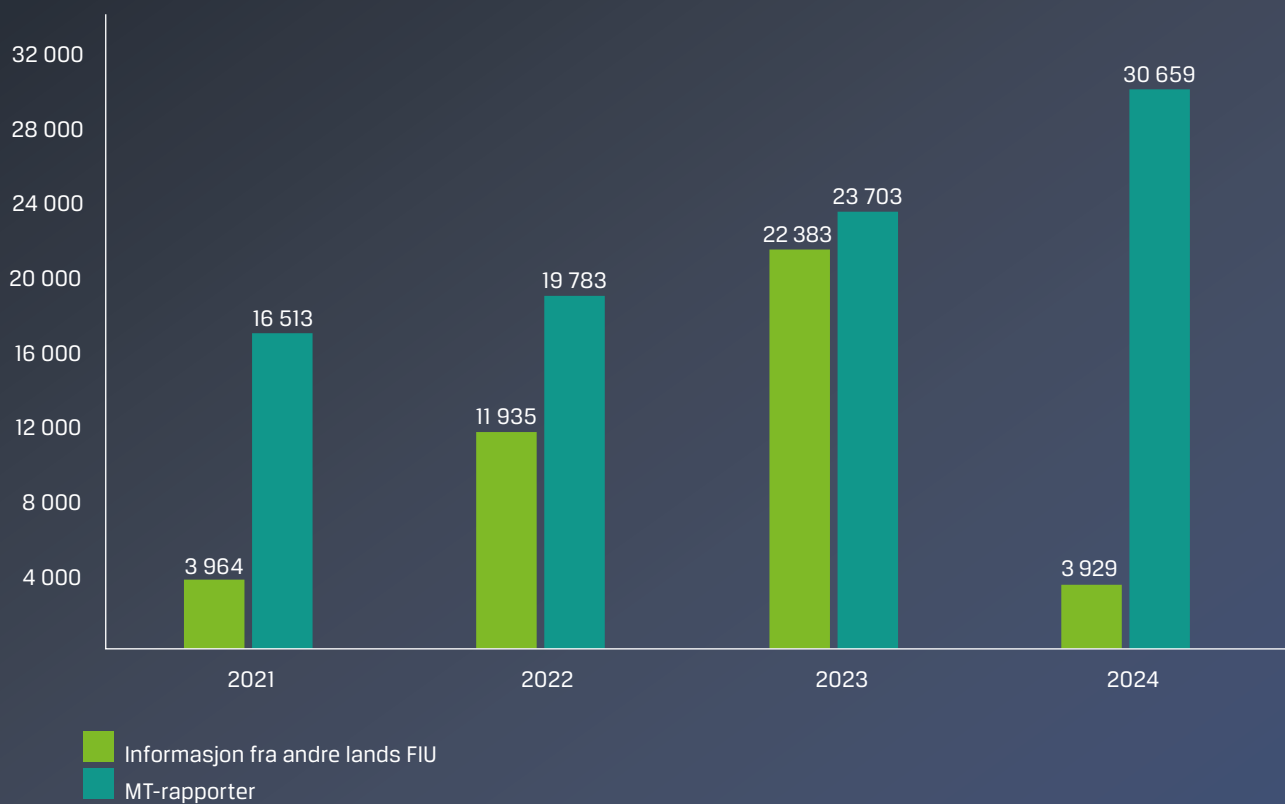
Financial Intelligence Unit

Norges nasjonale Financial Intelligence Unit (FIU), er lagt til Økokrim. FIU mottar rapporter om mistenkelige forhold (MT-rapporter) som rapporteringspliktige sender inn etter hvitvaskingsloven. Informasjonen fra disse bearbeides, berikes og analyseres. Deretter formidles den til politi-, tilsyns- og kontrollmyndigheter samt utenlandske samarbeidende tjenester. En annen sentral oppgave for FIU er å utarbeide operative og strategiske etterretningsrapporter eller informasjonsprodukter som kan brukes av politiet og andre myndigheter i bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering.

Året 2024

Antall MT-rapporter økte med 30 prosent fra 2023

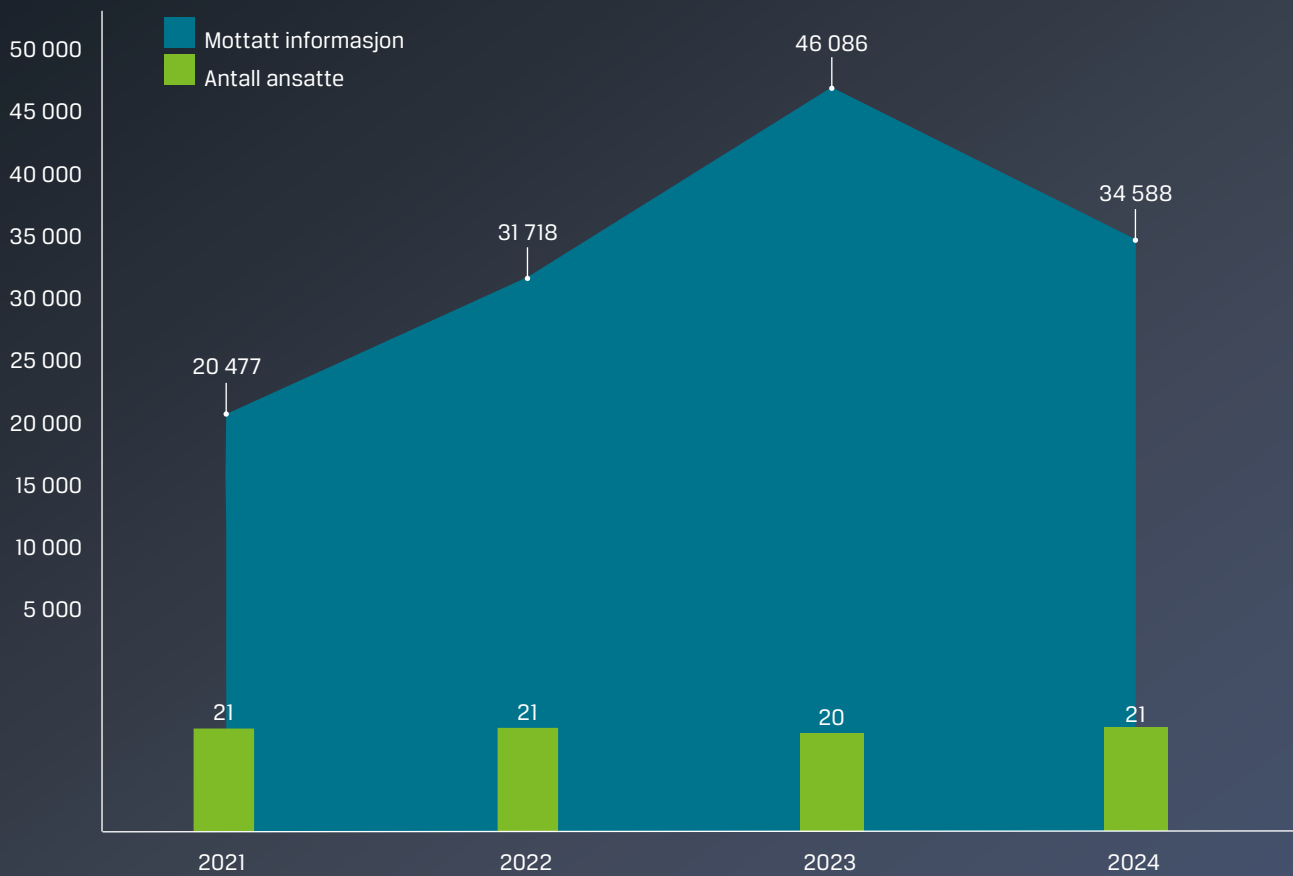
Figur 1 viser antall rapporter som rapporteringspliktige etter hvitvaskingsloven har sendt inn om mistenkelige forhold (MT-rapporter) i perioden 2021 til 2024. Tallene viser en årlig gjennomsnittlig økning på 20 prosent fra 2021 til og med 2024. I 2024 ble det sendt inn 30 659 MT-rapporter. I tillegg mottok FIU 3 929 informasjonen fra andre lands FIU-enheter. Informasjon fra andre lands FIU blir omhandlet i delkapittelet om internasjonal informasjonsutveksling.

Figur 1: Antall mottatte rapporter med informasjon.

Asymmetrisk utvikling

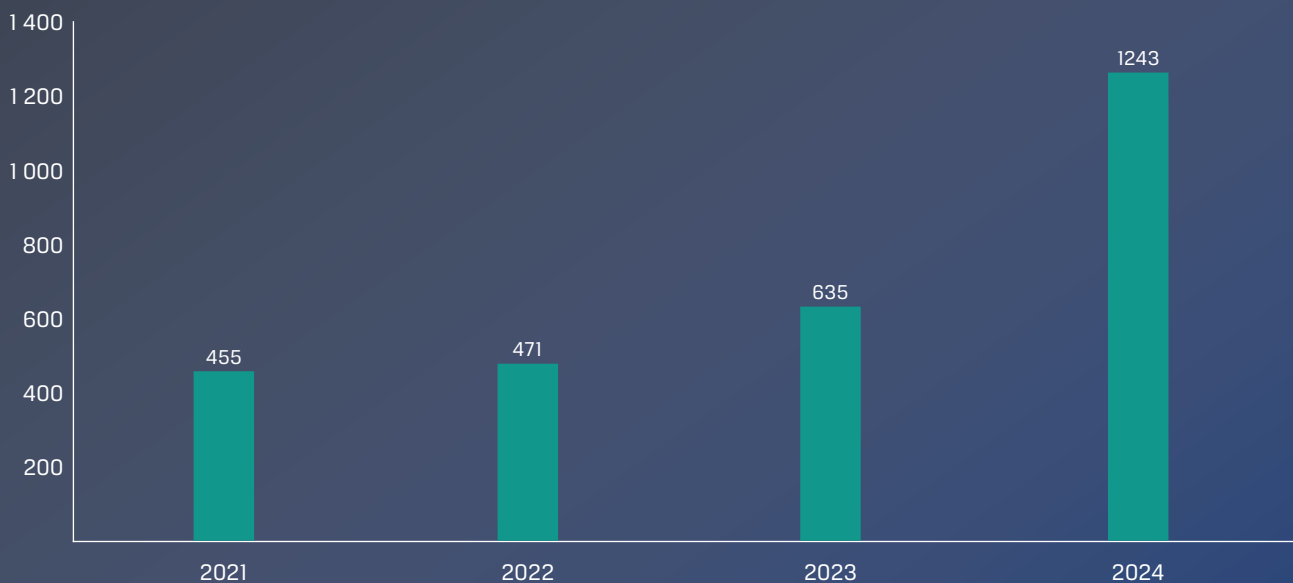
Figur 2 viser økningen i mengden informasjon FIU behandler sammenstilt med antall ansatte i samme periode. I Nasjonal risikovurdering for 2022 ble det anført at de rapporteringspliktige har fått økt ansvars- og arbeidsbyrde, og privat sektor påpeker at dette er en utfordring, og savner en oppbemanning av politiet som skal motta og agere på rapportene. I 2025 styrkes imidlertid FIUs kapasitet med flere nye ansatte.

Figur 2: Utvikling i antall ansatte i FIU sammenlignet med antall mottatt informasjon

MT-rapporter med innrapportert mistanke om terrorfinansiering

Figur 3 viser at antall innsendte MT-rapporter med mistanke om terrorfinansiering har hatt en økning siden 2021. Fra 2023 til 2024 har antallet nær doblet seg (se delkapittelet om terrorfinansiering).

Figur 3: Antall mottatte MT-rapporter med mistanke om terrorfinansiering.

Bankene økte rapporteringen med 30 prosent

I 2024 sendte 636 ulike rapporteringspliktige inn MT-rapporter, en økning med 10 prosent fra 2023. Antallet meldere har økt jevnt de siste årene. Økningen skyldes hovedsakelig at flere eiendomsmeglere og regnskapsførere sender inn MT-rapporter. Bankene sendte inn nær 5 000 flere MT-rapporter i 2024 sammenlignet med 2023, en økning på 30 prosent. E-pengeforetak og virksomheter for betalingsformidling er andre rapporteringspliktige grupper som også har økt rapporteringen sin.

Virksomhetsområde	Antall MT-rapporter		Antall meldere	
	2023	2024	2023	2024
Banker	17 869	22 815	127	126
Meglere	2 359	2 939	244	264
Virksomheter for betalingsformidling	1 620	2 375	17	15
Andre jf. hvitvaskingsloven §4	928	1 009	25	30
E-pengeforetak	294	733	1	1
Forsikringselskap	386	470	19	21
Regnskapsførere	138	193	85	107
Revisorer	71	87	36	42
Advokater m.fl.	23	27	19	22
Verdipapirforetak mv.	15	11	8	8
Totalt	23 703	30 659	581	636

Tabell 1: MT-rapporter og antall fordelt på virksomhetsgrupper.

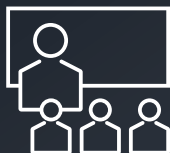
FIU stanset transaksjoner for nær 200 millioner kroner

I 2024 mottok FIU over 130 forespørsler fra rapporteringspliktige om å vurdere stans av transaksjon. I løpet av året stanset FIU over 100 millioner i Norge, og ved bistand fra andre lands FIU-enheter ble nær 100 millioner stanset i utlandet.

	Norske kroner
Stanset i Norge	102 427 837
Stanset i utlandet	97 081 978
Totalt stanset beløp	199 509 815

Tabell 2: Forbud mot gjennomføring av transaksjon i 2024.

Sentrale aktiviteter s. 14

- Hvitvaskingskonferansen 2024
- Fagseminar om arbeid mot anti-hvitvasking og terrorfinansiering 2024

- AML Brief fra Økokrim

- Veiledere for regnskapsførere og revisorer

Nasjonalt og internasjonalt samarbeid s. 15

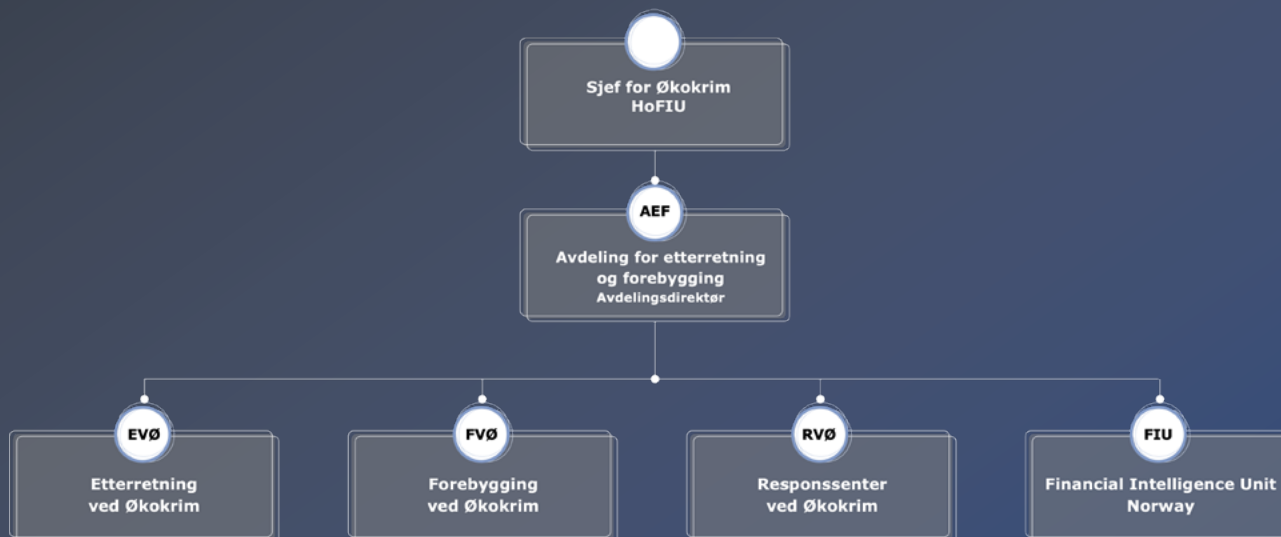
- Norsk politi
- Tilsynsmyndigheter
- Kontrollmyndigheter
- Offentlig privat samarbeid

- Egmont Group of FIUs
- FATF
- EU FIU Platform
- Europarådet – Digital finans og risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering
- *Nordic threat assessment on online fraud 2024 & Cashing out*

Ny organisering – Head of FIU (HoFIU)

Avdeling for etterretning og forebygging i Økokrim ble omstrukturert i 2024. Head of FIU utøves av sjefen for Økokrim. Med omorganiseringen ønsker man å styrke synergier og kompetansedeling i avdelingen og få fordelt ressursene tilstrekkelig til prioriterte gjøremål.

Figur 4: Ny organisering hos Økokrim.

DEL 1: Produksjon og aktiviteter

Kjøp av seksualiserte bilder og videoer

En rapporteringspliktig betalingsformidler rapporterte en mann i 40-årene som ved flere anledninger hadde overført penger til unge jenter og gutter i alderen 12–16 år. Ut fra tekst i transaksjonene hadde den rapporteringspliktige klare indikasjoner på at dette kunne være betaling for seksualiserte bilder og videoer. Det var også informasjon som kunne indikere fysiske møter og mulige overgrep. FIU opprettet en anmeldelse på bakgrunn av den mottatte informasjonen. Anmeldelsen ble oversendt til lokalt politidistrikt.

80 millioner kroner ble stanset og beslaglagt i utlandet

En privatperson skal i flere år ha mottatt betydelige inntekter, blant annet i form av styrehonorar, utbytte og annen inntekt, fra både norske og utenlandske selskaper, uten å oppgi dette i selvangivelsen. FIU sendte, på vegne av norsk politi, informasjonsforespørsler til flere utenlandske FIU-enheter om denne personen og hans midler, samt en anmodning om stans av midlene. Nær 80 millioner kroner ble funnet og beslaglagt.

Produksjon

Behandling av MT-rapporter

En sentral oppgave ved FIU er å behandle, bearbeide, berike og formidle informasjon mottatt i blant annet MT-rapporter. Informasjonen blir vurdert og primært formidlet til bruk i politiets straffesaksbehandling og inndragning. Den formidles også til Politiets sikkerhetstjeneste (PST), tilsyns- og kontrollmyndigheter og andre lands FIU. Produktene kan være anmeldelser, etterretningsrapporter, svar på forespørsler eller annen informasjonsutveksling. Et produkt kan inneholde data og informasjon fra flere MT-rapporter og fra interne og eksterne kilder. Informasjonen behandles manuelt av FIU eller automatisk gjennom hvitvaskingsregisteret. Tabell 3 viser produkter formidlet til politiet, kontrollmyndigheter og utenlandske FIU i 2024.

Mottaker	Antall produkter i 2024
Politiet	777
Kontrollmyndighetene	192
Utenlandske FIU-enheter	66
Totalt	1 035

Tabell 3: Produkter formidlet i 2024.

200 millioner kroner stanset av FIU

FIU kan i særlige tilfeller forby gjennomføring av en transaksjon, jf. hvitvaskingsloven § 27. De fleste forbud initieres ved at rapporteringspliktige varsler FIU om at det foreligger forhold som tilsier at det kan være nødvendig at en transaksjon stanses. Formålet med det midlertidige forbudet og dermed stansen av transaksjonen, er at FIU skal få tid til å kontakte politiet for deres vurdering av om etterforskning skal iverksettes, herunder om det er nødvendig å gjøre en midlertidig, straffeprosessuell sikring av transaksjonsbeløpet i form av beslag eller heftelse¹. Dette er særlig viktig for å kunne sikre midler for en senere inndragning. Et forbud vil også kunne gi FIU og politiet en mulighet til å stanse en straffbar handling før den fullbyrdes. De rapporteringspliktige har også egne hjemler for å ikke gjennomføre transaksjoner, jf. hvitvaskingsforskriften §§ 4-13 og 4-14.

I 2024 mottok FIU 133 forespørsler fra rapporteringspliktige om tilfeller der et slikt forbud var aktuelt. Dette er sju forespørsler flere enn i 2023. Kvaliteten og kompleksiteten i forespørslene varierer, fra bedragerier

¹ FIUs forbud og de rapporteringspliktiges stans av transaksjon er ikke et straffeprosessuelt beslag eller heftelse. Det er kun politiet som kan beslutte dette.

XBD er MT-rapporter som et lands FIU mottar, men som også kan være relevant for andre land, blant annet Norge.

XBR er tilfellene der en rapporteringspliktig sender en MT-rapport til den nasjonale FIU i sitt land, mens tjenesten er utøvd i et annet land. FIU-enheten som mottar en slik MT-rapport, skal uten opphold videresende MT-rapporten til FIU i landet hvor tjenesten er levert.

under hundre tusen kroner til mistanke om sanksjonsomgåelser og transaksjoner på flere titalls millioner kroner.

Gjennom internasjonal informasjonsutveksling bidrar FIU til å sikre kriminelt utbytte i Norge og i utlandet. FIU kan videreformidle anmodninger om forbud mot gjennomføring av transaksjon fra norsk politi til andre lands FIU. Den utenlandske FIU-enheten som mottar slike begjæringer, fatter disse beslutningene selv, i henhold til eget regelverk.

Forespørslene mottatt i 2024 var knyttet til hvitvasking, bedragerier, arbeidslivskriminalitet, skatteunndragelser, økonomisk utroskap m.m. Forholdene som ble stanset i Norge, omfattet eksempelvis hvitvasking via kryptovaluta eller ved kjøp av formuesgoder, underslag og investeringsbedragerier.

Forbud mot gjennomføring av transaksjon	2024
<i>Stans i Norge</i>	
Antall forespørslers om stans	133
Antall forespørslers stanset	17
Stanset beløp i Norge	kr 102 427 837
<i>Stans i utlandet</i>	
Antall anmodninger fra politiet om stans i utlandet	20
Antall stans i utlandet	6
Stanset beløp i utlandet	kr 97 081 978
Totalt stanset beløp	kr 199 509 815

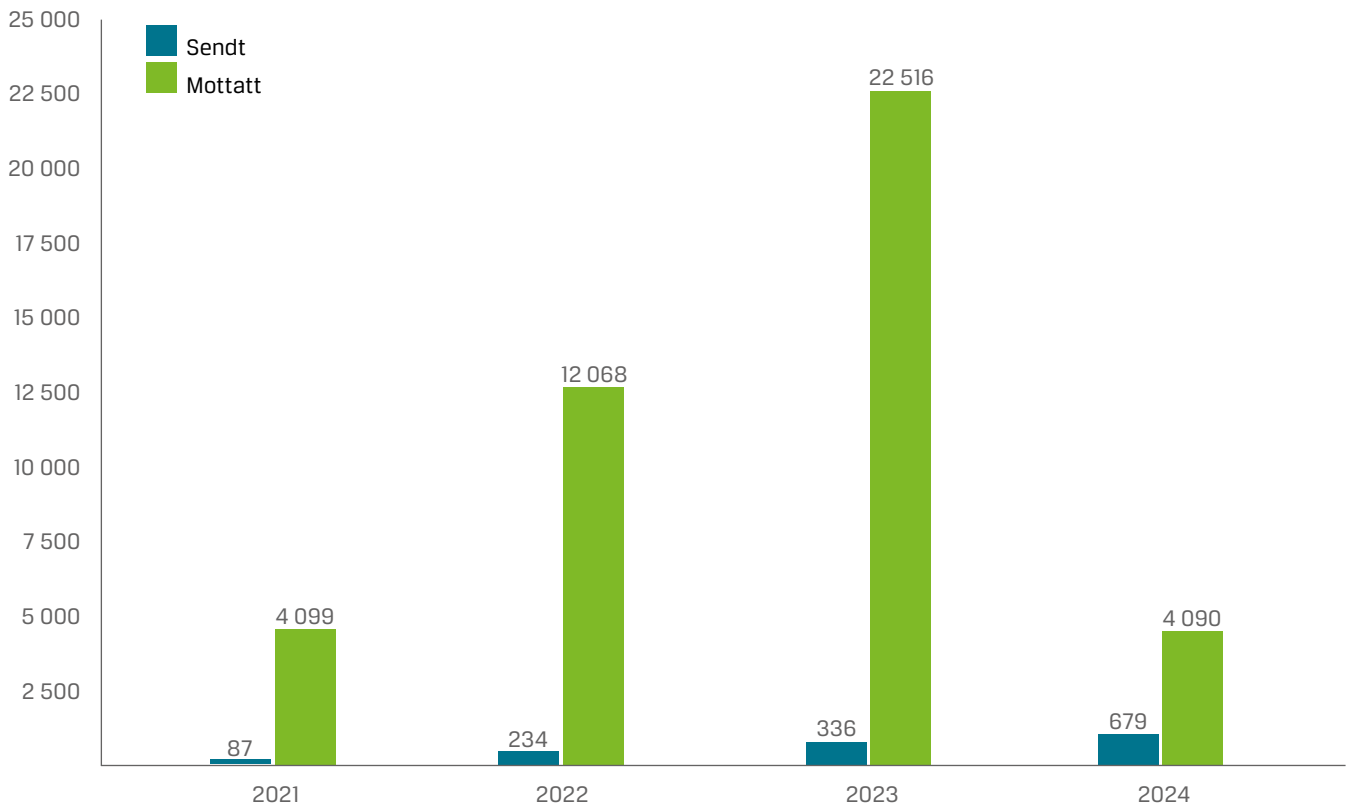
Tabell 4: Forbud mot gjennomføring av transaksjon i 2024.

FIU doblet antallet meddelelser til FIU-enheter i EU og EØS

Norges FIU har økt informasjonsutvekslingen med andre lands FIU-enheter de siste årene. Mengden mottatt informasjon økte signifikant i 2022 og doblet seg i 2023. Dette gjelder særlig informasjon fra FIU-enheter i EU og EØS i form av XBR og XBD. Informasjon mottas også gjennom såkalte «spontaneous intelligence reports» (SIR)². Figur 4 omfatter både XBD, XBR og SIR.

Norges FIU økte antallet meddelelser til FIU-enheter i EU og EØS fra 336 i 2023 til 679 i 2024. Økningen skyldes blant annet bedre og automatisert behandling av informasjon som FIU mottar fra norskregistrerte

² SIR er informasjon eller analyser som kan være relevante for et land, inklusive land utenfor EU/EØS. Informasjonen skiller seg fra XBD- og XBR-rapporter ved at den er beriket utover selve rapporten.

Figur 5: Informasjonsutveksling med andre lands FIU-enheter i perioden 2021–2024.

FIU mottar stadig informasjon fra samarbeidende enheter i utlandet om personer i Norge som benytter utenlandske betalingsforetak som mellomledd til å skjule endelig mottakerdestinasjon for sluttmottakeren av grensekryssende transaksjoner.

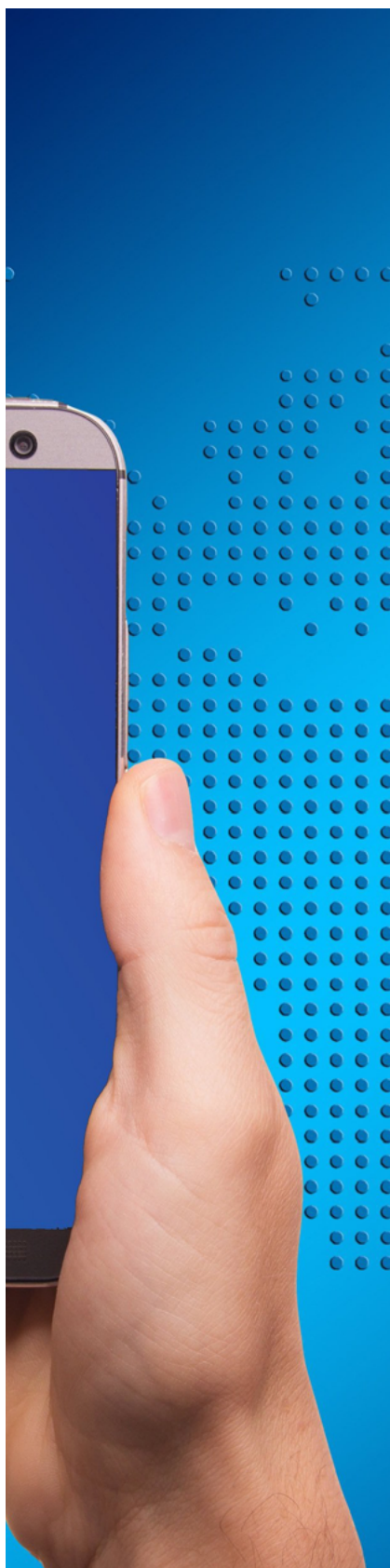
FIU erfarer overføringer til kryptovekslere registrert i sanksjonerte land gjennom utenlandske betalingsformidlere.

rapporteringspliktige som har kunder med kundeforhold i et annet EU- eller EØS-land. FIU Norge videresender MT-rapporter til FIU-enheten i det landet hvor kundeforholdet ble etablert.

Utenlandske meddelelser om mistenkelige forhold utført av kunder i Norge (XBD og XBR) har likevel gått kraftig ned fra 22 383 i 2023 til 3929 i 2024. Nedgangen skyldes i all hovedsak at enkelte FIU-enheter i EU har tatt ned sin automatiske rapportering for å forbedre informasjonsdelingen og ta i bruk ny teknologi. Nedgangen antas derfor å være midlertidig. Tallene er forventet å øke signifikant i årene fremover, etter hvert som flere FIU-enheter i EU og EØS formidler informasjon automatisk.

FIU driver utstrakt deling av informasjon på forespørsel fra politiet, kontrollmyndigheter og utenlandske FIU-enheter

I 2024 mottok FIU 639 forespørsler fra politiet, kontrollmyndigheter og andre lands FIU-enheter. Det er stor variasjon i forespørslene FIU mottar. Alt fra forespørsler om enkeltpersoner til svært omfattende og komplekse forespørsler om nettverkskartlegging og fenomenkunnskap. Vi ser en tydelig trend mot at forespørslene som sendes inn, stadig blir mer

komplekse og omfattende. Dette er i tråd med hva politiet, kontrollmyndighetene og sikkerhetstjenestene rapporterer om for øvrig, nemlig at trusselbildet generelt er mer sammensatt og komplekst. Den nasjonale satsningen på kriminelle nettverk er en av flere faktorer som gir grunn til å tro at kompleksiteten og omfanget av forespørsler til FIU også vil øke i tiden fremover.

Mottatte forespørsler i 2024	Antall
Politiet	541
FIU	62
Kontrollmyndighet	36
Totalsum	639

Tabell 5: Mottatte forespørsler.

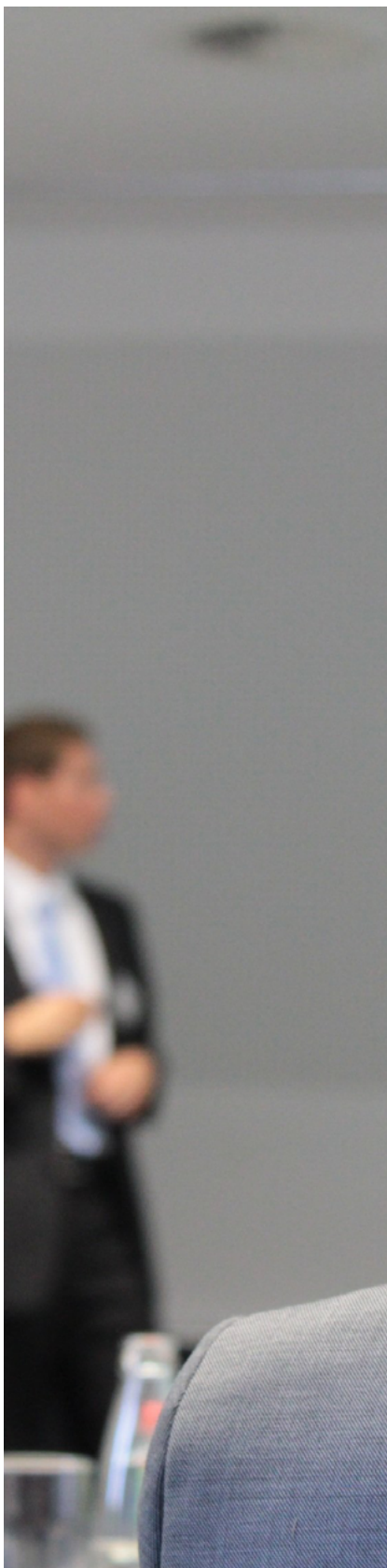
Forespørslene mottatt i 2024 berører en rekke kriminalitetsområder og samfunnstrusler, som hvitvasking, terrorfinansiering, sanksjonsomgørelser, korrupsjon, innsiddehandel, bedragerier mot offentlige og private aktører, narkotikakriminalitet, arbeidslivskriminalitet, seksualforbrytelser, skattekriminalitet, miljøkriminalitet, konkurskriminalitet m.m.

Internasjonale forespørsler

De utenlandske forespørslene mottatt i 2024 kan blant annet knyttes til kriminalitetsområder som bedragerier, hvitvasking terrorfinansiering, korrupsjon, kjøp av overgrepsmateriell, skattekriminalitet, narkotikaomsetning, sanksjonsomgørelser og ulovlig pengespill. FIU sendte også 169 forespørsler til andre FIU-enheter for å besvare informasjonsbehov på vegne av norsk politi.

Informasjonsutveksling med andre lands FIU-enheter i 2024	Antall
Mottatte forespørsler	62
Sendte svar	58
Sendte forespørsler	169
Mottatte svar	143

Tabell 6: Forespørsler til og fra FIU-enheter i andre land.

Aktiviteter

FIU har gjennom året formidlet oppdatert kunnskap til rapporteringspliktige gjennom ulike produkter og kanaler. Vi har utarbeidet åtte strategiske produkter hvorav tre er utarbeidet i samarbeid med andre (se liste over publikasjoner). I disse produktene informeres det om trender og modus for å sette de rapporteringspliktige bedre i stand til å avdekke mistenkelige forhold knyttet til hvitvasking og terrorfinansiering. I tillegg har vi deltatt på flere arrangementer og konferanser og avholdt møter med ulike rapporteringspliktige og bransjeforeninger.

«AML Brief fra Økokrim»

FIU har holdt flere nettseminarer om trender og modus innen hvitvasking for å nå effektivt ut til et bredt publikum, slik at vi sammen blir bedre rustet til å forebygge terrorfinansiering, hvitvasking og annen økonomisk kriminalitet. Nettseminarene er en viktig del av FIUs forbyggende arbeid særlig rettet mot de rapporteringspliktige aktørene, og er et ledd i Økokrims forebyggende innsats. FIU vil jobbe videre med denne kommunikasjonsformen i 2025.

Hvitvaskingskonferansen

Høsten 2024 arrangerte Økokrim hvitvaskingskonferansen i samarbeid med Finans Norge og Finanstilsynet. Konferansen hadde 20-årsjubileum og har utviklet seg til å bli Nordens største møteplass for aktører som jobber med å forebygge økonomisk kriminalitet, med rundt 1000 deltakere i salen. Økokrims innlegg tok blant annet for seg Stortingsmeldingen om økonomisk kriminalitet, hvordan kriminaliteten bekjempes i dag og fremover, økt informasjonstilfang hos FIU og Økokrims trusselvurdering for 2024.

Fagseminar antihvitvasking og terrorfinansiering i regi av Finans Norge

FIU deltok på fagseminaret i juni der vi også hadde innlegg om teknologisk utvikling og satsning samt forbud mot gjennomføring av transaksjon, med sakseksempler.

Veiledere for regnskapsførere og revisorer

I 2024 utarbeidet FIU også to veiledere for to rapporteringspliktige grupper: «Rapportering av mistenkelige forhold – Regnskapsførere» og «Rapportering av mistenkelig forhold – Revisorer». Veilederne ble utarbeidet i tett dialog med aktører i regnskapsbransjen, Revisorforeningen og faggruppen regnskap og revisjon i Økokrim, og har fått gode tilbakemeldinger. Dokumentene er ment som et supplement til indikatorlistene som er publisert tidligere.

Nasjonalt og internasjonalt samarbeid

Samarbeid og informasjonsdeling med ulike aktørene er avgjørende i bekjempelse av hvitvasking og terrorfinansiering. I dette avsnittet trekkes det frem et utvalg samarbeid og aktiviteter FIU har hatt i 2024.

Nasjonalt

Norsk politi

Hovedformålet med FIUs samarbeid med politidistrikt og særorgan er å utveksle informasjon som kan føre til straffesaker og inndragning.

Økokrim-prosjektet «Fra stans til inndragning» har vært videreført gjennom 2024. I prosjektet deltar representanter fra FIU sammen med Økokrims inndragningsenhet. Med bakgrunn i MT-rapporter og forespørsler om forbud mot gjennomføring av transaksjon ble det opprettet flere straffesaker i Økokrim og politiet for øvrig hvor midler ble sikret ved beslag med sikte på inndragning. Prosjektet har fått tilført nye ressurser og vil videreutvikle og effektivisere arbeidet i 2025.

FIU har i flere år samarbeidet med Kripas i bekjempelsen av seksuallovbrudd mot barn. I 2024 har man jobbet med kompetanseoverføring og informasjonsutveksling. Dette samarbeidet vil bli styrket i 2025 ved at hospitanter fra Kripas vil jobbe sammen med FIU i saker knyttet til internettrelaterte overgrep mot barn.

FIU ved Økokrim har i hele 2024 hatt ansatte fysisk samlokalisert med PST for å bygge opp et tett samarbeid. Fysisk samlokalisering bidrar til mer funksjonell og treffsikker formidling av relevant informasjon fra rapporteringspliktige. FIU settes bedre i stand til å forstå behovet og prioriteringene til PST, og det forenkler muligheten til fortløpende å løfte frem potensielle nye trusler og modus.

Med grunnlag i en felles forståelse for gjeldende utvikling, trender og trusler formidler FIU fortløpende både taktiske og strategiske analyseprodukter til PST. Hovedbegrunnelsen for samlokaliseringen er først og fremst arbeidet mot terrorfinansiering, men erfaringene for 2024 viser at FIU også formidler informasjon som angår store deler av PSTs øvrige mandat.

Rapporteringspliktige sender inn MT-rapporter som omhandler mange ulike forhold, herunder transaksjoner med ukjent formål. PST er tydelige på at fremmede stater anvender et bredt spekter av ulike virkemidler og metoder for å oppnå mål – og økonomiske virkemidler er blant disse. Det er viktig at de rapporteringspliktige er bevisst egen risikoeksponering og erkjenner at transaksjoner de gjennomfører, og verdistrømmene dette

legger til rette for, både kan representere en fare for hvitvasking og kan være et resultat av fordekt og uønsket aktivitet, som strategiske investeringer og oppkjøp fra fremmede stater.

Tilsynsmyndigheter

Informasjons- og kompetanseutveksling mellom FIU og tilsynsmyndighetene (Finanstilsynet, Advokattilsynet og Lotteritilsynet) er avgjørende for at etatene skal kunne ivareta sine oppgaver, og at tilsyn og oppfølging av de rapporteringspliktige skal kunne bli risikobasert og målrettet.

FIU og Finanstilsynet har i 2024 delt erfaringer og informasjon samt drøftet ulike problemstillinger knyttet til sine ansvarsområder innen antihvitvaskingsarbeidet, både gjennom halvårlige møter og mer operativt og løpende ved behov for avklaringer og tilbakemeldinger. FIU har i 2024 bistått med temarapporter tilknyttet tilsynsvirksomheten, etterretningsrapporter og forslag til aktuelle tilsynsobjekter.

Økokrim og Finanstilsynet intensiverer nå samarbeidet ytterligere. Fra og med januar 2025 vil to ansatte fra Finanstilsynet hospitere hos Økokrim. Målet er å styrke totalforsvaret ved å dele informasjon mer effektivt og strukturert, deriblant MT-rapporter av relevans for Finanstilsynets oppgaver. I 2025 vil vi også intensivere samarbeidet med de andre tilsynsmyndighetene.

Kontrollmyndigheter

Samarbeidet mellom FIU og Skatteetaten er videreført i 2024. Det er etablert et tett og godt samarbeid for å bekjempe økonomisk kriminalitet. Gjennom hospitantordninger sikres effektiv informasjonsflyt og raskere beslutninger. Den fysiske nærheten gjør det enklere å dele kunnskap og utnytte hverandres kompetanse, samtidig som ressursene brukes på en mer målrettet måte.

Offentlig-privat samarbeid

Offentlig-privat samarbeid – antihvitvasking og terrorfinansiering (OPS ØK) er et samarbeid mellom banker, forsikringsselskap og offentlig sektor³. Formålet er gjennom økt kunnskap å styrke rapporteringspliktiges og offentlige aktørers evne til å forebygge og avdekke hvitvasking og terrorfinansiering. I 2024 ble mandatet til gruppen utvidet til også å omfatte bedrageri og svindel. Økokrim og særlig FIU er aktiv deltaker hos OPS ØK med deltakelse i kjernegruppe, styringsgruppe og arbeidsgruppe. Terrorfinansiering har vært et viktig tema for OPS ØK i 2024. Økokrim har

3 Fra 2025 endret navnet fra OPS AT til OPS ØK.

i så måte vært involvert i to prosjekter: kontantprosjektet og terrorfinansieringsprosjektet. Arbeidet som er gjort i OPS ØK 2024, er nærmere beskrevet i gruppens egne årsrapporter.

Internasjonalt

Egmont Group of FIUs ⁴

Norges FIU deltar aktivt i Egmont Group of FIUs, både ved å dele informasjon i saker og som deltaker i det øvrige arbeidet. I denne sammenheng deltok FIU Norge på plenumsøtet der noen av temaene var «Developing the future workforce of the FIU», «How will the future FIU use technology» og «Future of FIUs role in addressing emerging crime types».

Egmont Group of FIUs for EU og EØS-området har hatt et særlig fokus på EUs antihvitvaskings-regelverk, og har gitt innspill til dette arbeidet. FIU Norge holdt innlegg på et fellesmøte sammen med FIU Liechtenstein og FIU Island, hvor man gjorde rede for problemstillinger relatert til EØS-regelverket og gjennomføring av EUs nye regelverkspakke.

FATF⁵

FIU har bidratt med informasjon til en lang rekke rapporter og kartlegginger i regi av FATF i løpet av 2024, blant annet om norsk antihvitvaskingsregelverk og praksis samt inndragningsarbeid. FIU har også deltatt i plenumsøter i FATF, og bidratt i forbindelse med FATFs evalueringer av medlemsland.

Norge er forpliktet til å bidra med evaluatorene til FATFs evaluering av medlemsland, og FIU startet i 2024 arbeidet med å fylle stillinger til denne oppgaven.

EU FIU Platform

EU-kommisjonen avholder kvartalsvise møter for å fremme koordinering mellom FIU-ene i EU- og EØS-landene. FIU deltar fast på disse møtene. I tillegg til koordinering og tilrettelegging for operativt samarbeid har FIU gjennom disse møtene fått verdifull innsikt i arbeidet med EUs omfattende antihvitvaskingspakke, noe som vil bli nyttig ved innføringen av tilsvarende regelverk i Norge.

4 Som Norges FIU har vi deltatt i samarbeidet siden 1993. Deltakerne i Egmont Group of FIUs skal jobbe for målene som er fastsatt «Egmont Groups Charter» og «Principles for Information Exchange», og plikter å samarbeide og dele informasjon med de øvrige FIU-enheter i Egmont Group og delta på Egmont Groups plenumsøter og aktiviteter.

5 FATF er en internasjonal sammenslutning som har en ledende rolle i det internasjonale arbeidet mot hvitvasking, terror- og MØV-finansiering. Norge deltar i FATF-samarbeidet med en tverretattlig delegasjon hvor FIU er medlem. FATF publiserer jevnlig nyttige rapporter på sine hjemmesider og på LinkedIn, noe vi anbefaler å følge med på: <https://www.fatf-gafi.org>

Europarådet – Digital finans og risikoen for hvitvasking og terrorfinansiering

Norges FIU deltok i et felles prosjekt som tok for seg utviklingen av FIU-enhetenes ekspertise innen digital finans og virtuelle eiendeler. Målet var å analysere behov og utfordringer som FIU-er i de ulike medlemslandene i Europarådet står overfor, og kartlegge risikoer som digital finans medfører.

Samarbeid med nordiske FIU-enheter

FIU samarbeider med de nordiske FIU-enhetene i prosjekter, og deler erfaringer og informasjon med dem i operative analyser. I 2024 samarbeidet de nordiske FIU-ene om flere strategiske produkter, deriblant «Nordic threat assessment on online fraud 2024» og "Cashing out 2024» som ble publisert i 2024.

DEL 2:
Hvitvasking og terrorfinansiering

Rapportering av mistenkelige forhold

Gode beskrivelser og egen-vurderinger er grunnleggende for kvaliteten på en rapport om mistenkelig forhold

Registeringer av privatpersoner, organisasjoner, konti o.l og knytninger mellom dem er viktig. Under følger ytterligere eksempler på informasjon som har vært nyttig i 2024 (ikke uttømmende):

- Registrering av transaksjoner og vedlegg som tilfredsstillende kravene fra Finansoppslag (DSOP).
- Kontonummer til både avsender og mottaker
- Kontoutskrifter (standardoppsett satt i Finansoppslag)
- IP-adresser
- E-postkorrespondanse
- Nettverksanalyser
- Kjøpe- og oppgjørskontrakter

Hvitvasking

Gjennom MT-rapporter mottar FIU informasjon om personer og organisasjoner som ikke tidligere er omtalt i politiets registre. MT-rapportene bidrar også til å avdekke nye modus og trender. Som tidligere omtalt, øker antallet rapporteringspliktige meldere fra ulike bransjer. Dette gir ny innsikt og et bedre informasjonsgrunnlag for oss og våre samarbeidspartnere.

Den jevne økningen i antall MT-rapporter er et bilde på de rapporteringspliktiges innsats og engasjement i arbeidet mot hvitvasking og terrorfinansiering. FIU observerer også at det rapporteres inn flere privatpersoner og organisasjoner enn tidligere. Dette indikerer økt kompleksitet i forholdene som innrapporteres, og at mange gjør gode og grundige undersøkelser rundt forholdene som rapporteres. Men det mottas fremdeles rapporter som inneholder ufullstendige opplysninger og for lite informasjon. Dette påvirker datakvaliteten og vår mulighet til å sammenstille informasjon på en god og effektiv måte. FIU oppfordrer de rapporteringspliktige til å identifisere innrapporterte aktører og verifisere opplysningene de har, så langt det lar seg gjøre.

Pengestrømmer

Kriminelle legger ned en betydelig innsats i å skjule opprinnelsen til midler de har tilegnet seg ulovlig, også ved bruk av aktører med økonomisk kompetanse. På den måten fremstår ulovlig utbytte fra kriminalitet som utbytte fra helt alminnelig og legitim aktivitet. Kompetente privatpersoner, kriminelle nettverk og organisasjoner er i liten grad bundet av geografiske begrensninger, og enkelte benytter bevisst tjenester registrert i sekretessejurisdiksjoner for å komplisere eller omgå rapporteringspliktiges kontroller. Penger og verdier som stammer fra kriminalitet, blir derfor stadig vanskeligere å identifisere.

Pengestrømmer på tvers av landegrensener

Ifølge International Monetary Fund (IMF) har Norges pengestrømmer over landegrensene vokst raskt siden midten av 2021, særlig til jurisdiksjoner ansett som skatteparadis⁶. Med en økning i grensekryssende kriminalitet, sammen med den betydelige trusselen fra organiserte kriminelle, er det nærliggende å konkludere med at omfanget av illegale pengestrømmer ut av landet også er økende⁷. Antall forespørsler om stans av transaksjon i utlandet har økt. Det internasjonale FIU-samarbeidet muliggjør

6 International Monetary Fund: Nordic-Baltic Regional Report: Technical Assistance Report-Nordic-Baltic Technical Assistance Project Financial Flows Analysis, AML/CFT Supervision, and Financial Stability: <https://www.imf.org/en/Publications/CR/Issues/2023/09/01/Nordic-Baltic-Regional-Report-Technical-Assistance-Report-Nordic-Baltic-Technical-538762>

7 Politiets Trusselvurdering 2024: <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/politiets-trusselvurdering-ptv/politiets-trusselvurdering-2024.pdf>

Pengemuldyr gjennom familiære forhold

FIU mottok informasjon om en kvinne som hadde flere større innbetalinger på sin private konto. Innbetalingene summert seg til over 10 millioner kroner over en treårsperiode. Midlene ble overført til kvinnens konto fra bedriftskontoene til foretak drevet av kvinnens familiemedlemmer. Kvinnen var selv ikke registrert med roller i foretak. Hun var derimot registrert med en stillingsandel på 10–20 % i familiemedlemmenes foretak samtidig som hun var under arbeidsavklaring hos NAV. Kvinnen var registrert med en inntekt på kr 300.000, der noe var lønn, men hoveddelen var arbeidsavklaringspenger. Den innrapporterende banken hadde også indikasjoner på at kvinnen disponerte/misbrukte kontoer til ansatte i foretakene, samt at hun hadde vært involvert i å få ansatte til å sykemelde seg mens de jobbet for foretakene. Det var også andre indikasjoner på arbeidslivs- og skattekriminalitet gjennom tapping av foretak og unndragelse av skatt og avgifter.

sikring av ulovlig utbytte i utlandet, noe som igjen vil bidra til økt inndragning.

Utnyttelse av selskapsstrukturer

De illegale pengestrømmene skjules, og pengene overføres i stor grad ved hjelp av legale selskapsstrukturer, både nasjonalt og internasjonalt⁸. FIU registrerer en økning i antall organisasjoner som rapporteres for mistenkelige forhold, fra litt over 6500 organisasjoner i 2021 til nesten 9500 organisasjoner i 2024. Det kan tas som et tegn på at legale selskapsstrukturer i økende grad brukes for å skjule og overføre midler fra kriminalitet.

Pengemuldyr

Pengemuldyr brukes fremdeles og vil høyst sannsynlig fortsette å være en attraktiv metode blant kriminelle aktører for å tilsløre illegale pengestrømmer. Politiets trusselvurdering for 2024 fremhever at bruken av pengemuldyr i hvitvaskingsoperasjoner har økt. FIU registrerer en betydelig økning i MT-rapporter om bruk av pengemuldyr. Ifølge rapportene blir pengemuldyrene stadig yngre, og de rekrutteres enten fysisk eller via sosiale medier⁹. De benyttes i hovedsak til tilsløring og plassering av midler ved at de kjøper verdigjenstander, foretar kontantuttak/innskudd og overfører midlene gjennom kryptobørser eller neobanker, før de deretter gjøres tilgjengelig for bakmennene. På den måten blir det kriminelle utbyttet hvitvasket, samtidig som bakmennene reduserer risikoen for selv å bli oppdaget av rapporteringspliktige, politi eller kontrollorgan.

Konter

Kriminelt utbytte i form av konter har i mange år blitt transportert ut av Norge til andre land. Som følge av høy risiko for hvitvasking ble banker fra våren 2023 mer restriktive med å kjøpe tilbake norske konter fra utlandet. Etterspørselen etter norske konter i utlandet har gått kraftig ned siden disse restriksjonene ble iverksatt¹⁰, og de kriminelle har måtte finne nye metoder for hvitvasking av utbytte. FIU registrerer at trenden fra 2023 fortsetter i 2024, blant annet gjennom økt valutaveksling fra norske konter til utenlandske valutaer i Norge og en økning i kontantinnskudd. FIU erfarer at kriminelle i økende grad velger å anvende pengemuldyr til å hvitvaske ulovlige konter ved kontantinnskudd, valutakjøp og/eller kjøp av verdigjenstander innenfor landets grenser.

8 Økokrims Trusselvurdering 2024: https://www.okokrim.no/getfile.php/5363097.2528.ajtsilqbikkmsk/2024_Trusselvurdering_%C3%98kokrim-nett.pdf

9 Politiets Trusselvurdering 2024: <https://www.politiet.no/globalassets/tall-og-fakta/politiets-trusselvurdering-ptv/politiets-trusselvurdering-2024.pdf>

10 Cashing Out: <https://www.okokrim.no/getfile.php/5368334.2528.wktmbjju7litqj/Nordic+report+-+Cashing+Out+2024-nett.pdf>

Virtual IBAN (vIBAN)

FIU har i 2024 mottatt informasjon om bruk av Virtual IBAN (vIBAN).

vIBAN gjør det blant annet mulig å knytte flere kontonumre til én hovedkonto. Dette kan være et egnet virkemiddel for å tilsløre midlenes opprinnelse og eierskap ved at pengestrømmene blir mer komplekse å spore, noe som igjen øker risikoen for hvitvasking.

Kilde: <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2024-05/612f03de-965a-4157-b638-1b4c5b081f87/EBA%20Report%20on%20virtual%20IBANs.pdf>

Nye kanaler for pengeoverføringer

I 2024 har FIU observert at pengestrømmer rutes via nye finansielle tjenester og tilbydere, eksempelvis spillplattformer. Informasjonen i de innrapporterte forholdene tyder på at dette øker i omfang. Det kan være utfordrende å spore slike midlers opprinnelse eller fastslå det endelige formålet med slike transaksjoner. Dette er tilbydere som ofte ikke er rapporteringspliktige, og tilbyderne er i mange tilfeller registrert i sekretes- sejurisdiksjoner eller i land som ikke nødvendigvis utleverer informasjon på forespørsel fra FIU eller politiet. På samme måte øker bruken og antallet tilbydere av folkefinansiering, som i sin egenart også er plattformer som kan fungere som mellomledd mellom forbrukeren og de rapporteringspliktige.¹¹

Profesjonelle tilretteleggere

Som beskrevet i Økokrims trusselvurdering, benytter kriminelle aktører og nettverk profesjonelle tilretteleggere for å maskere kriminelt utbytte som legalt, slik at utbyttet blant annet blir utfordrende for myndighetene å oppdage. Også den svenske FIU-enheten vurderer at profesjonelle tilretteleggere utgjør en kritisk funksjon for at organiserte kriminelle effektivt og med lavere risiko skal kunne håndtere utbytte av kriminalitet.¹²

FIU har derfor i 2024 utarbeidet flere operative og strategiske analyser om profesjonelle tilretteleggere basert på informasjon fra MT-rapporter. Informasjon om sentrale aktører ble formidlet til politiet og tilsynsmyndigheter. FIU har også levert strategiske analyser til sentrale samarbeidspartnere for å kartlegge og synliggjøre utfordringene man ser i rapportene, blant annet til utarbeidelsen av Økokrims trusselvurdering.

Regnskapsførere

Regnskapsførere som er rapportert inn som potensielle profesjonelle tilretteleggere, har ofte relasjoner til andre innrapporterte privatpersoner og/eller organisasjoner. FIU har mottatt informasjon om regnskapsførere som tilrettelegger, godkjenner eller ignorerer regnskap hvor det foreligger ulovlige forhold som fiktive faktureringer, skatteunndragelser og svart avlønning av ansatte. Det legges også til rette for utstedelse av fiktive fakturer.

¹¹ European Banking Association. <https://www.eba.europa.eu/sites/default/files/2024-05/612f03de-965a-4157-b638-1b4c5b081f87/EBA%20Report%20on%20virtual%20IBANs.pdf>

¹² Polisen: Professional Money Launderers. <https://polisen.se/siteassets/dokument/finanspolisen/rapporter/professional-money-launderers-pmls-swe-fiu-report.pdf/>

Misbruk av lån - Utro tjenere og pengemuldyr

FIU har erfart at utro tjenere som innvilger lån, betaler ut til flere pengemuldyr som fremstår som reelle lånekanndidater. Midlene er i transitt hos pengemuldyrene før de overføres til de kriminelle aktørene enten direkte eller gjennom andre pengemuldyr. De kriminelle aktørene blander de mottatte midlene med midler med ulovlig opprinnelse, og benytter dem som egenkapital for eksempel ved kjøp av eiendom.

Tilsløring gjennom legale selskapsstrukturer

FIU erfarer at privatpersoner utnyttes av kriminelle til å registrere seg som innehavere av enkeltpersonsforetak. De kriminelle aktørene plasserer deretter ulovlige midler i foretakene. Midlene reinvesteres så i eiendom og verdigjenstander. Verdiene er kontrollert av de kriminelle aktørene, til tross for at innehaveren av foretaket står som den formelle eieren.

Følgende er eksempler på innrapporterte forhold der regnskapsførere trolig opptrer som tilretteleggere:

- Regnskapsfører/regnskapsforetaket har tilknytning til et eller flere kriminelle nettverk.
- Regnskapsfører/regnskapsforetaket foretar uvanlige rekonstrueringer av regnskapsdata.
- Regnskapsfører/regnskapsforetaket godkjenner regnskap hvor det tilsynelatende foreligger illegitime forhold.
- Regnskapsforetaket har ingen nettside eller driftsinntekter.
- Regnskapsforetakets kunder er registrert uten driftsinntekter, men oppført med ansatte.
- Advokater

FIU har mottatt informasjon om advokater som mistenkes for å la klienter utnytte klientkontoen til tilsløring av midler med illegitim opprinnelse. Klientkontoen brukes som en transittkonto der midler fra klienten enten direkte eller på klientens vegne overføres eksempelvis i forbindelse med oppgjør for salg av bil eller eiendom, før de videreføres til selskapseiers private konto.

Videre har FIU informasjon om advokater som mistenkes for å utøve rettshjelpsvirksomhet etter å ha mistet sin advokatbevilling. Disse skal blant annet ha hatt roller i selskaper eller mottatt innbetalinger fra selskaper de tilbyr tjenester til.

Følgende er eksempler på innrapporterte forhold der advokater trolig opptrer som tilretteleggere:

- Advokatens klientkonto har sammenblanding av private midler og klientens midler.
- Advokatens klientkonto får midler overført merket «investering» og «haster» som ikke kan begrunnes.
- Advokatens klientkonto mottar midler fra utlandet med ukjent reell rettighetshaver.
- Advokatens klientkonto benyttes som oppgjørskonto for låneformidling.

Utro tjenere i finansnæringen

FIU har mottatt og formidlet informasjon om utro tjenere i finansnæringen som bistår kriminelle aktører. Ansatte i bank- og finanssektoren har stor tillit og legitimitet. De har ofte god oversikt over regelverket, og dermed

Crowdfunding

I rapporten «Crowdfunding for Terrorism Financing» beskriver FATF at omfanget og variasjonen av aktivitet på folkefinansierings-plattformer gjør det vanskelig å oppdage ulovlig aktivitet. FATF ser en fremvekst av spesialiserte plattformer som tilbyr tjenester til personer som har blitt utestengt fra de anerkjente folkefinansieringsplattformene, blant annet grupper som støtter etnisk eller rasistisk motivert terror. I tillegg bemerket FNs Counter-Terrorism Committee Executive Directorate (UN CTED) i 2022 at smutthull for innsamling av midler på sosiale medier også inkluderer «super chat»-funksjoner som lar brukere donere midler under direkte-sendinger, og mulighet til å tjene penger på terrorrelatert innhold.

Kilde: <https://www.un.org/securitycouncil/ctc/news/cted%E2%80%99s-tech-sessions-highlights-%E2%80%9C-threats-and-opportunities-related-new-payment-technologies-0>

også kjennskap til hvordan det kan omgås.¹³ Når slike utro tjenere brukes av kriminelle, blir det vanskelig å avdekke kriminaliteten.

Utro tjenere har enten blitt avdekket av finansinstitusjonen selv eller av andre rapporteringspliktige. Kriminelles bruk av utro tjenere har ulik grad av kompleksitet. Noen nettverk bruker flere ledd og muldyr i sine forsøk på å tilsløre midlene, mens andre er mindre organiserte.

Sosiale plattformer

Enkelte sosiale plattformer har funksjoner for overføring av midler. Sosiale plattformer som blant annet Patreon og OnlyFans gir brukeren mulighet til å overføre midler direkte til en eller flere innholdskapere, mens andre plattformer som TikTok lar brukeren overføre midler til andre brukere gjennom virtuelle eiendeler, som igjen kan konverteres til reelle penger. Enkelte sosiale plattformer har hybrid funksjonalitet, og fungerer også som folkefinansieringsplattformer fordi de gir mulighet for interaksjon mellom skapere og støttespillere. FATF har uttrykt sin bekymring for hvordan enkelte kronerullingsfolkefinansieringsplattformer utnyttetes¹⁴.

FIU observerer en økning i MT-rapporter hvor privatpersoner overfører midler til ulike sosiale plattformer. Formålet med transaksjonene er ofte uklart, fordi informasjon om endelig mottaker eller endestinasjon ikke er tilgjengelig for de rapporteringspliktige. Plattformen opptre som et mellomledd mellom brukeren og de rapporteringspliktige. I slike transaksjoner benyttes også neobankene, som ytterligere distanserer brukeren fra de rapporteringspliktige. De rapporteringspliktige mistenker at forholdene kan knyttes til blant annet finansiering av terror, hvitvasking av ulovlig utbytte, kjøp av overgrepsmateriell o.l.

Spillplattformer har blitt stadig mer populære, og virtuelle eiendeler knyttet til spillplattformene øker i verdi. Ifølge United States Consumer Financial Protection Bureau (CFPB) har muligheten til å overføre og konvertere slike virtuelle eiendeler¹⁵ til reelle verdier eller kryptovaluta ført til en økning i hvitvasking og bedragerier på spillplattformer¹⁶.

Antallet MT-rapporter om kjøp, salg eller bytte av virtuelle eiendeler mellom brukere og via spillplattformer har også økt. Handelen foregår ofte på sosiale plattformer som Facebook, Snapchat og Instagram, hvor kjøpsavtalene inngås, men også direkte på spillplattformene. Ifølge

13 DNB: Trusselvurdering 2023. <https://www.dnb.no/portalfont/nedlast/no/om-oss/samfunnsansvar/2023/DNBs-arlige-trusselvurdering-2023.pdf>

14 FATF Crowdfunding Terroris Financing:

15 Eksempler på slike virtuelle eiendeler er skins, emotees og rekvisitter eller tilbehør til ulike spill.

16 United States Consumer Financial Protection Bureau (CFPB): <https://www.consumerfinance.gov/data-research/research-reports/issue-spotlight-video-games/>

Når det sendes inn MT-rapporter, kan de rapporteringspliktige selv markere om de mener det er grunn til å mistenke finansiering av terror. Lovverket krever ikke at de tar stilling til dette, men det er til god hjelp for FIU, ettersom man da raskt kan skille ut MT-rapportene der det er haket av for mulig terror-finansiering, og vurdere disse først. Oppfølging av innrapportert mulig terror-finansiering er blant de høyest prioriterte oppgavene for Norges FIU.

innrapporteringen overføres forholdsvis store summer mellom kjøper og selger gjennom straksbetalinger, vippsbetalinger eller neobankers, uten at det foreligger klare og verifiserbare dokumenter. Ettersom prisen på virtuelle eiendeler ofte baseres på subjektive vurderinger og samtidig påvirkes av objektive markedsfaktorer (eksklusivitet og popularitet) som krever innsikt for å forstå, er det utfordrende å fastslå hvorvidt kjøpene er legitime eller ikke. I tillegg er spillplattformer ikke rapporteringspliktige, og enkelte er registrert i sekretessejurisdiksjoner. Dermed har disse plattformene ingen etablerte rutiner rundt hvitvasking, og de har mindre regulatorisk tilsyn sammenlignet med de rapporteringspliktige.

Teknologidrevet kriminalitet og hvitvasking

FIU har i 2024 mottatt informasjon fra utlandet om flere tilfeller der det sannsynliggjøres at personer har betalt for KI-generert innhold som betegnes som overgrepsmateriale. Det er bekymringsfullt at personer med KI-kompetanse kan være i stand til å produsere skreddersydde produkter på bestilling fra personer som ønsker seg overgrepsmateriale. Dette kan sies å være en «offerløs» kriminell handling, men likevel er den ulovlig.

FIU har også mottatt informasjon om at KI, gjennom «deep fake» teknologi der språk- og bildegenererende modeller benyttes til å lage realistiske bilder, videoer og lydopptak, blir benyttet i bedragerier mot norske borgere. I flere slike bedragerisaker melder fornærmede om at de har hatt videosamtaler med kjente personer i utlandet.

Terrorfinansiering

Innrapporterte forhold med mistanke om terrorfinansiering

Rapportering av mistenkelige forhold er sentralt og viktig i forebygging og bekjempelse av terror-finansiering. Transaksjonene som rapporteres inn for mulig terrorfinansiering, omfatter, som før, både innskudd og uttak av kontanter, bruk av neobankers, kryptovaluta og kredittkort benyttet i utlandet. FIU ser også at en større andel av organisasjonene som rapporteres, er av typen lag/forening som kan være forbundet med innsamlinger eller investeringer. FIU ser fremdeles «hawala» i form av registrerte og uregistrerte betalingsformidlere.

FIU ser aktører som har hatt flere avviklede kundeforhold. Disse aktørene forsøker å etablere nye kundeforhold hos andre rapporteringspliktige etter å ha blitt avvist. Aktørene vil da flytte og spre sin aktivitet på tvers av ulike grupper rapporteringspliktige.

Mulig tilknytning til terrorvirksomhet

En rapporteringspliktig oppdaget at en yngre kunde overførte midler fra egne bankkontoer til utlandet, der vedkommende hadde ulike listetreff. Undersøkelsene viste at mottakeren i utlandet kunne knyttes til tidligere terrorhandlinger.

Den rapporteringspliktiges helhetlige rapportering av undersøkelser, viste bl.a. flere transaksjoner til personer og utenlandske neobanker.

Informasjon om midlenes opprinnelse i form av blant annet mulig økonomisk kriminalitet og mottak av midler fra flere ulike privatpersoner, ga et godt grunnlag for å bearbeide, sammenstille og formidle informasjon rettidig til ulike samarbeidsparter.

Det er naturlig med en pengestrøm mot områder som også har store humanitære utfordringer, og vi har mange immigranter fra områder med forhøyet risiko for terrorvirksomhet, som Syria, Irak, Afghanistan, Øst-Afrika og Gaza. Da kreves både fenomenkunnskap og aktørkunnskap for å skille den legitime pengestrømmen fra finansiering av terrorvirksomhet.

Det er også et bredt spekter av ideologier som fremmer ideer om terrorangrep. Rapporteringspliktige rapporterer på flere av kategoriene, deriblant ekstremistiske islamister og personer med knytninger til høyreekstremer organisasjoner.

Økt avkrysning for terrormistanke

MT-rapporter hvor rapporteringspliktige har krysset av for terrormistanke	2023	2024
Advokater m.fl.	0	0
Andre jf. hvitvaskingsloven § 4	8	13
Banker	564	1 039
e-pengeforetak		2
Forsikringsselskap	12	19
Meglere	25	32
Regnskapsførere	3	3
Revisorer	1	1
Verdipapirforetak mv.	0	0
Virksomheter for betalingsformidling	22	134
SUM	635	1 243

Tabell 7: MT-rapporter hvor rapporteringspliktige har krysset av for terrormistanke, per rapporteringspliktige gruppe

For 2024 har antallet rapporter med indikasjoner på mulig terrorfinansiering økt betydelig. Bare fra 2023 til 2024 er økningen på nesten 100 prosent. Årsaken er sammensatt og kan delvis forklares ved økningen i bedragerier og kunnskapen om at bedragerier kan være en metode for å skaffe midler til terrororganisasjoner og terrorformål. Terskelen for å hake av for indikasjoner på terrorfinansiering varierer fra også virksomhet til virksomhet, og mellom de ulike rapporteringspliktige. Enkelte rapporteringspliktige begrunner sin rapportering med at de i bedragerisaker med «ukjent gjerningsperson» krysser av for dette fordi de ikke kan utelukke terrorfinansiering. Dette har påvirket statistikken i 2024. Økt bevissthet knyttet til muligheten for at terrorfinansiering finner sted, kan altså være en delvis forklaring på den økte innrapporteringen det siste året.

I arbeidet mot terrorfinansiering erfarer FIU at transaksjonene det rapporteres om, ofte er åpenbart mistenkelige, men uten entydige indikasjoner på mulig terrorfinansiering. I tillegg vil mange innrapporterte forhold kunne vurderes å være tilknyttet mulig terrorfinansiering selv uten markering, men da sett i sammenheng med annen informasjon FIU har tilgang til.

«Active Club» er et voksende, globalt nettverk av selvstendige grupper med høyreekstreme ideologier, bestående av hovedsakelig unge menn. I 2024 mottok FIU for første gang MT-rapporter på personer tilknyttet «Active Club» i Norge.

Kilde: https://www.nrk.no/ostfold/pst_-nytt-hoyreekstremt-nettverk-har-etablert-seg-i-norge-1.16801282

<https://www.bbc.com/news/articles/c5ydnqdq38wo>

Samtidig mener vi mye av økningen også kan forklares med at man har et sterkere fokus på terrorfinansiering i enkelte offentlig-private samarbeidsfora samt mediernes dekning av konflikter i verden, deriblant Ukraina-krigen, terrorangrepet i Israel og reaksjonen mot Gaza, krigen i Sudan samt opprørsgruppers offensiv og styrtingen av president Assad i Syria.

Tilbakemelding til de rapporteringspliktige

Det kan være vanskelig å skille hva som er terrorformål, og hva som er andre skjulte formål, som sanksjonsomgåelse eller statlige aktørers påvirkning eller tilstedeværelse, i tillegg til kriminelle handlinger eller hvitvasking av utbytte fra kriminelle handlinger. Ikke sjeldent er personer som rapporteres, kjent fra organisert kriminalitet og kriminelle nettverk.

For at FIU skal kunne nyttiggjøre seg all informasjon fra MT-rapporter, trengs gode beskrivelser og konkrete vurderinger som begrunner mistanken. Hvis dette ikke foreligger, kan ytterste konsekvens være at FIU ikke klarer å gjenbruke informasjonen, eller at vi mangler hjemmel til å lagre eller videreformidle den. Når det hakes av for mistanke om terrorfinansiering i en MT-rapport, er det ønskelig at den rapporteringspliktige tydeliggjør hva man baserer mistanken på. Beskrivelser som at «det ikke kan utelukkes terrorfinansiering» uten konkrete begrunnelser eller øvrig dokumentasjon, begrenser FIUs muligheter til å undersøke videre.

FIU opplever at de rapporteringspliktige har større fokus på transaksjoner ut av landet sammenlignet med transaksjoner til Norge som kan ha tilknytning til terrorfinansiering. Norge kan benyttes som et transittland for penger som overføres utenlands med terrorformål. Det kan heller ikke utelukkes at finansieringen foretas i Norge. Vi har også merket oss at rapporteringen i hovedsak rettes mot privatpersoner, og i relativt liten grad mot organisasjoner, det være seg bedrifter eller foreninger. Utnyttelse av organisasjoner til terrorfinansiering er omtalt i relevante publikasjoner, blant annet fra FATF.¹⁷

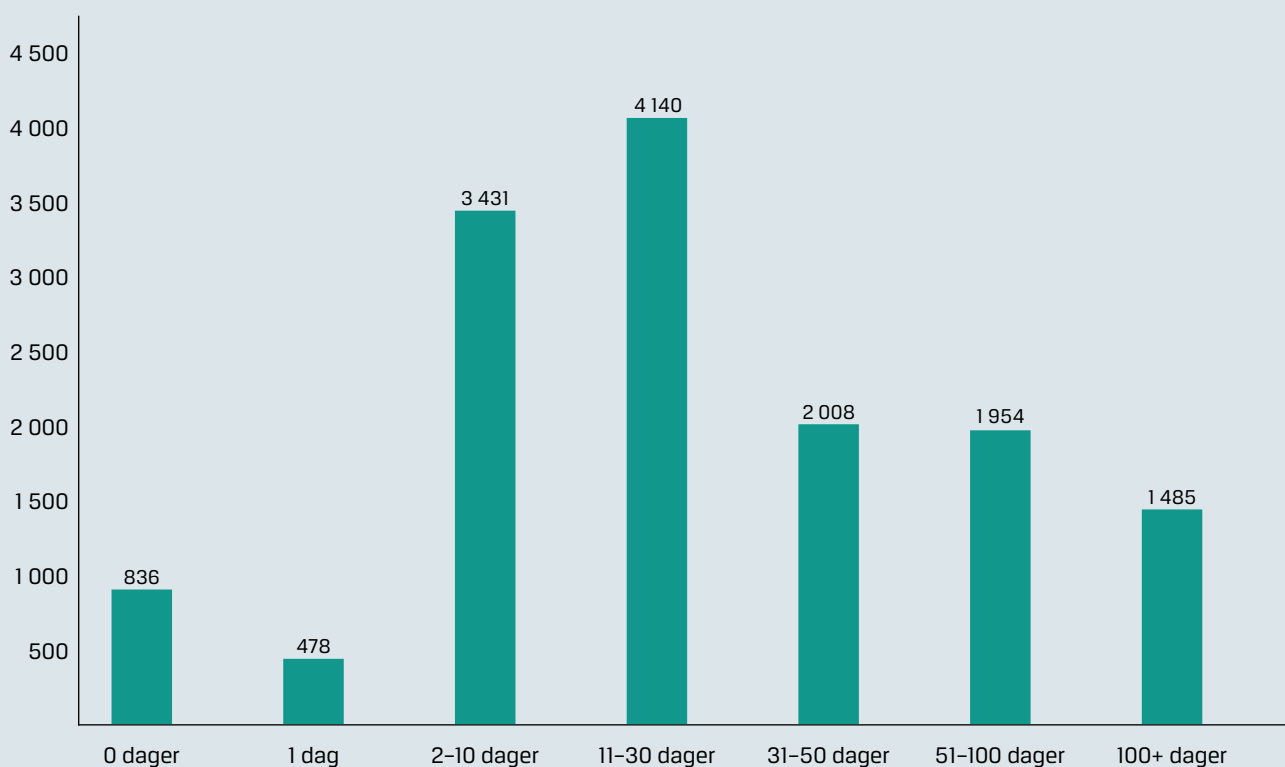
17 FATF: Combating the terrorist financing abuse of non-profit organizations: <https://www.fatf-gafi.org/content/dam/fatf-gafi/guidance/BPP-Combating-TF-Abuse-NPO-R8.pdf.coredownload.inline.pdf>

DEL 3:
Statistikk og publikasjoner

MT-rapportene blir sendt inn 2–30 dager etter at transaksjonen er gjennomført

Figur 5 viser antall dager fra en transaksjon er gjennomført til den rapporteringspliktige sender inn en MT-rapport. De fleste MT-rapportene blir sendt mellom 2 og 30 dager etter at transaksjonen er gjennomført. FIU minner i den forbindelse om Finanstilsynets veileder til hvitvaskingsloven, som forklarer følgende: «For å kunne etterleve lovens krav til rapportering av mistenkelige forhold, er det nødvendig å gjennomføre rettidige undersøkelser av indikasjoner på hvitvasking og terrorfinansiering. Som hovedregel skal det ikke være restanser på undersøkelser av mulige mistenkelige forhold. Undersøkelser skal igangsettes uten ugrunnet opphold, som i praksis betyr innen en til to dager. Selv om undersøkelsene igangsettes uten ugrunnet opphold, kan gjennomføringen av undersøkelsene ta noe tid. I slike tilfeller skal det rapporteres til Økokrim umiddelbart etter at rapporteringspliktige har konkludert med at mistanken ikke kan avkreftes.»

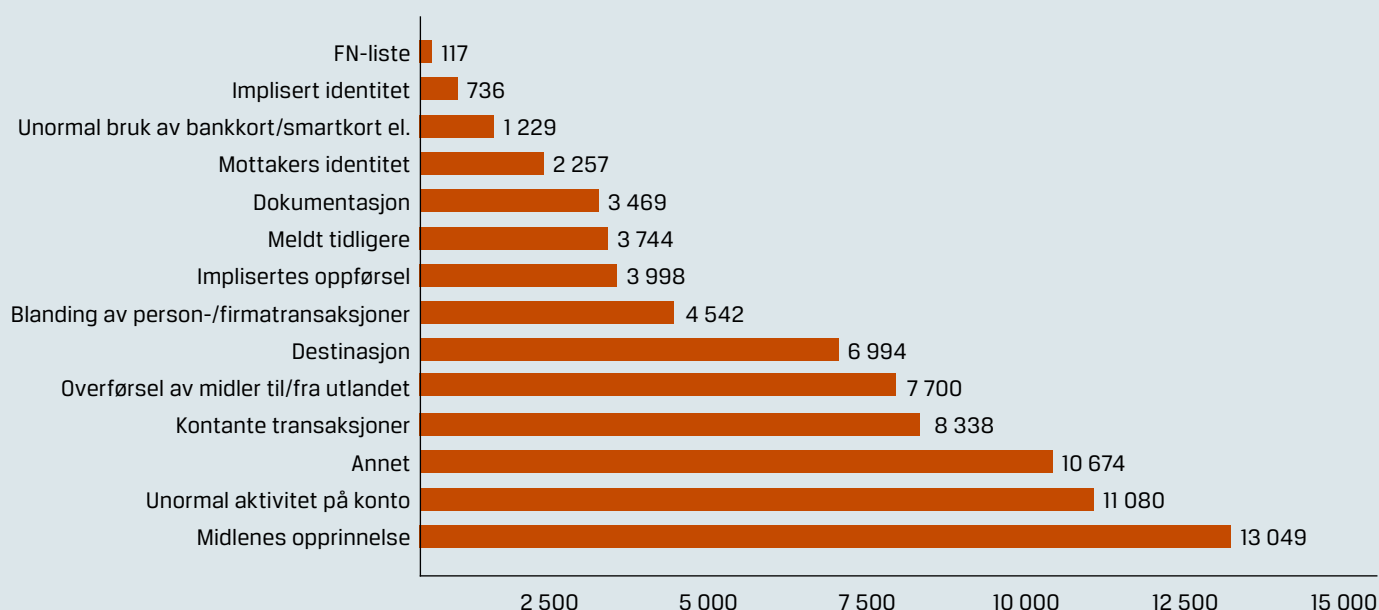

Figur 6: Rapporteringstid fordelt på antall dager.

Grunnlagskoder

Uklarheter ved midlenes opprinnelse

Ved innsending av MT-rapporter kan de rapporteringspliktige krysse av for en eller flere koder som beskriver grunnlaget for mistanken (Altinn-skjema punkt 4.3). Det er mulig å benytte flere grunnlagskoder i samme MT-rapport.

Figur 7: Grunnlagskoder benyttet i MT-rapporter i 2024.

I figur 6 angis grunnlagskoder som ble benyttet i MT-rapporter i 2024. Det er naturlig at ulike virksomhetsgrupper benytter ulike grunnlagskoder. Sammenlignet med 2023 er det en økning i bruken av de fleste grunnlagskodene, utenom «FN-liste» som hadde en nedgang. «Midlenes opprinnelse» var den mest brukte grunnlagskoden i MT-rapportene innsendt i 2024, tett fulgt av «unormal aktivitet på konto» og «annet». Dette er likt sammenlignet med 2023, der «midlenes opprinnelse» også ble mest benyttet.

Grunnlagskoder	Advokater m.fl.	Andre jf. hvitvaskingsloven §4	Banker	e-pengeforetak
Annet	8	47	8 085	540
Blanding av person-/fimatransaksjoner	4	39	3 620	102
Destinasjon	1	274	5 629	0
Dokumentasjon	7	395	2 254	0
FN-liste	0	0	42	1
Implisert identitet	2	84	393	1
Implisertes oppførsel	4	71	3 149	5
Kontante transaksjoner	4	45	7 538	4
Meldt tidligere	1	16	3 312	36
Midlenes opprinnelse	12	527	9 594	0
Mottakers identitet	1	131	1 721	4
Overførsel av midler til/fra utlandet	8	222	5 986	14
Unormal aktivitet på konto	1	159	10 159	550
Unormal bruk av bankkort/smartkort el.	0	93	1 095	0

Tabell 8: Grunnlagskoder fordelt på virksomhetsgrupper.

Grunnlagskoder	Forsikringsselskap	Meglere	Regnskapsførere	Revisorer
Annet	113	1158	56	31
Blanding av person-/firmatransaksjoner	155	523	58	30
Destinasjon	2	72	13	8
Dokumentasjon	15	449	49	25
FN-liste	0	28	2	1
Implisert identitet	12	61	6	2
Implisertes oppførsel	26	465	37	10
Kontante transaksjoner	80	74	36	15
Meldt tidligere	12	175	5	0
Midlenes opprinnelse	203	1791	35	16
Mottakers identitet	7	44	12	9
Overførsel av midler til/fra utlandet	77	232	36	7
Unormal aktivitet på konto	14	60	17	11
Unormal bruk av bankkort/smartkort el.	1	1	2	2

Tabell 9: Grunnlagskoder fordelt på virksomhetsgrupper.

Grunnlagskoder	Verdipapirforetak mv.	Virksomheter for betalingsformidling
Annet	2	629
Blanding av person-/firmatransaksjoner	0	9
Destinasjon	0	993
Dokumentasjon	1	273
FN-liste	0	44
Implisert identitet	1	173
Implisertes oppførsel	3	216
Kontante transaksjoner	1	537
Meldt tidligere	2	183
Midlenes opprinnelse	4	859
Mottakers identitet	0	332
Overførsel av midler til/fra utlandet	0	1115
Unormal aktivitet på konto	3	103
Unormal bruk av bankkort/smartkort el.	0	35

Tabell 10: Grunnlagskoder fordelt på virksomhetsgrupper.

Tabellene under viser antall unike privatpersoner og organisasjoner omtalt i MT-rapporter per år. Dette er personer og organisasjoner som direkte eller indirekte har tilknytning til det mistenkelige forholdet det rapporteres om. I 2024 er det meldt inn 50 412 personer og 9 378 organisasjoner. I tillegg er 28 190 privatpersoner og 2 469 organisasjoner registrert som impliserte. Dette gjelder kun privatpersoner registrert i MT-rapporter. Privatpersoner kun nevnt i fritekst i grunnlagsfelt, er ikke omhandlet i statistikken.

Innrapportert	Antall
Privatpersoner	50 412
Organisasjoner	9 378
Totalt	59 790

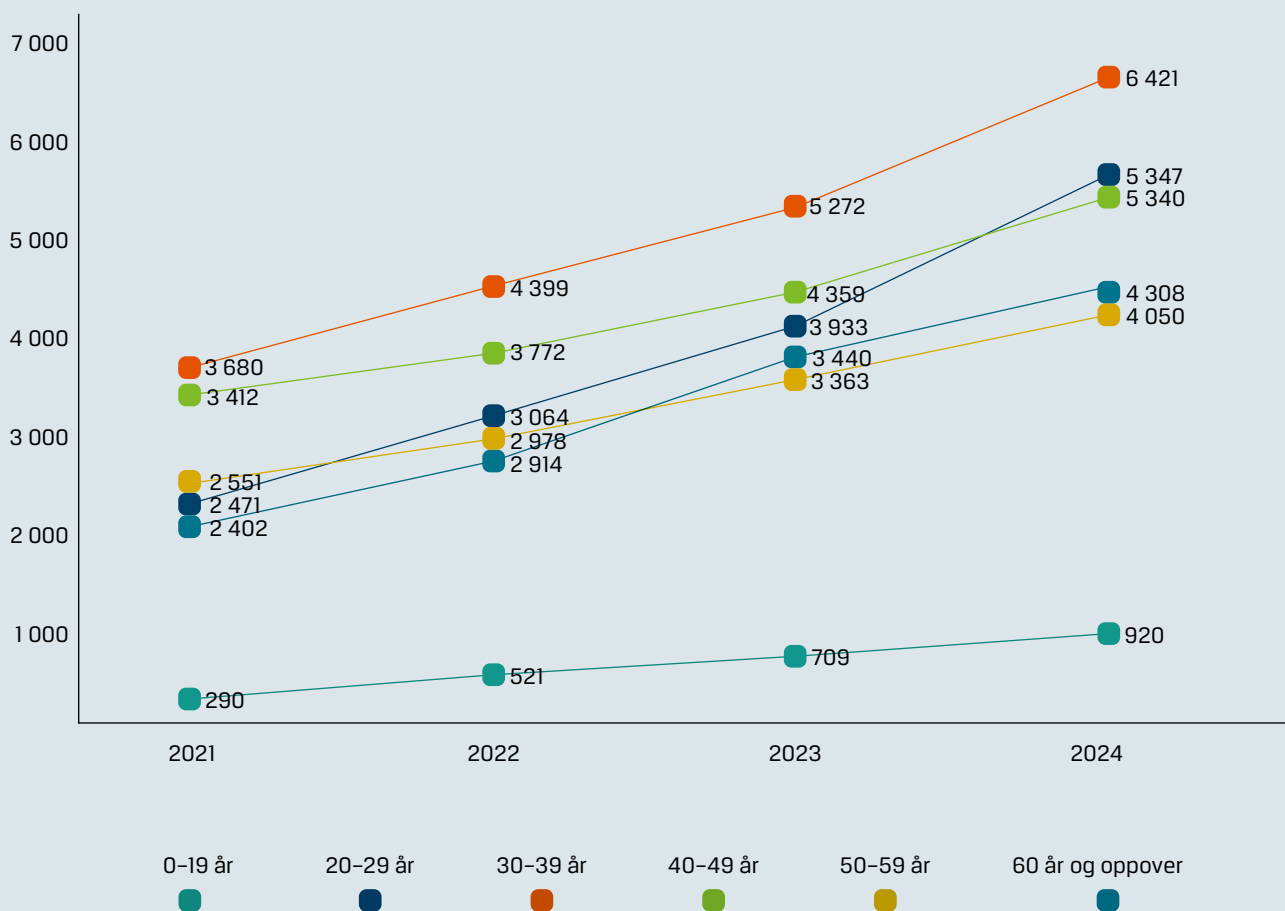
Tabell 11: Antall innrapporterte privatpersoner og organisasjoner i 2024.

Innrapportert - Implisert	Antall
Privatpersoner	28 190
Organisasjoner	2 469
Totalt	30 659

Tabell 12: Antall innrapporterte impliserte privatpersoner og organisasjoner i 2024.

Aldersgrupper for impliserte privatpersoner

Figuren under viser antall MT-rapporteringer per aldersgruppe for impliserte personer, gruppert etter alder basert på fødselsdato på rapporteringstidspunktet.

Figur 8: Impliserte privatpersoner fordelt på aldersgrupper.

Omsetning og drift av fast eiendom – fremdeles næringsgruppen som oftest rapporteres for impliserte organisasjoner

Tabellen under viser hvilke ti næringskoder organisasjonene som rapporteres inn som impliserte organisasjoner, oftest er kategorisert under. Totalt ble det registrert 71 næringskoder i 2024.

Impliserte organisasjoner - næringskoder	2024
68 Omsetning og drift av fast eiendom	299
41 Oppføring av bygninger	215
43 Spes. bygge- og anleggsvirksomhet	150
70 Hovedkontortjen. og adm. rådgivning	135
45 Kjøretøyreparasjoner og -handel	113
47 Detaljhandel, unntatt motorvogner	101
46 Agentur- og engroshandel	101
56 Serveringsvirksomhet	92
00 Uoppgitt	78
49 Landtransport og rørtransport	64

Tabell 13: Antall unike impliserte organisasjoner, fordelt på næringskoder.

Gjengangere

Tabellen under gir en oversikt over antall MT-rapporter registrert per privatperson i 2024. 35 392 privatpersoner ble innrapportert én gang i 2024, mens de resterende er omhandlet i flere MT-rapporter.

MT-rapport per privatperson	Antall privatpersoner
1 MTR	35 392
2-5 MTR	12 454
5-10 MTR	1499
10-20 MTR	788
Over 20 MTR	250

Tabell 14: Gjengangere i MT-rapporter.

Statsborgerskap

Tabellen gir en oversikt over statsborgerskap på privatpersoner omhandlet i MT-rapporter i 2024. Nær 15 000 privatpersoner ble registrert med ukjent eller manglende informasjon om statsborgerskap.

Statsborgerskap	Antall privatpersoner
Norsk statsborgerskap	24 429
Ukjent	14 805
Utenlandsk statsborgerskap	11 153

Tabell 15: Statsborgerskap på innrapporterte privatpersoner.

Publikasjoner i 2024 (Lenke på bildene)

Februar:

Temarapport: Arbeidslivskriminalitet i et utbredt familienettverk
Tilgjengelig kun for rapporteringspliktige

Mars:

Årsrapport 2023

Juni:

Rapportering av mistenkelige forhold - Regnskapsførere

September:

Oppdatert indikatorliste: Seksuallovbrudd mot barn
Tilgjengelig kun for rapporteringspliktige

Oktober:

Rapportering av mistenkelige forhold - Revisorer

November:

Nordic report - Cashing Out

Økokrim

Postboks 2096 Vika, 0125 Oslo

Telefon: 23 29 10 00

E-post: post.okokrim@politiet.no